

## РОЛЬ ФОРМОТВОРУ У ПОПОВНЕННІ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*У статті розглянуто особливості функціонування та організації такого способу деривації, як формотвір. Розроблено типологію механізмів творення формоінновацій і визначено статус формотвору у системі деривації англійської мови.*

Поповнення словникового складу англійської мови у перші роки нового століття, як і в останні десятиліття в цілому, за свідченнями вчених, здійснюється майже винятково за рахунок власних мовних ресурсів шляхом словотворення і зміни значення існуючих одиниць. Англійська мова збагачується також і за рахунок запозичень. Проте такий лінгвістичний феномен як *формотвір* практично залишається поза увагою дослідників.

Системний підхід, цілісне бачення процесу зростання словникового складу англійської мови зумовлює необхідність дослідження конкретних ланок деривації, найінноваційнішим серед яких постає саме формотвір. Потребує дослідження ціла низка питань, що стосуються як розкриття механізмів утворення одиниць такого типу, так і їх типології.

Вивченню процесів збагачення словникового складу англійської мови та словотвору зокрема значну увагу приділяли Р. Барнхарт, Ю.О. Жлуктенко, В.І. Заботкіна, Ю.А. Зацний, М.М. Полюжин, Н.Г. Олексенко, А.Е. Левицький, С. Морт, Дж. Ейто, Р. Фішер, які з усією переконливістю свідчать про нарізлу потребу системного дослідження дериваційної системи в цілому та формотвору зокрема, а саме – визначення особливостей його функціонування та принципів самоорганізації. При цьому постає необхідність вирішення наступних завдань:

- розкрити поняття формотвору як дериваційного феномену та окреслити його реалізацію у сучасній англійській мові;
- розглянути конституентний та механістичний склад формотвору та окреслити його дериваційноорганізуючі властивості;
- розробити типологію механізмів творення формоінновацій та визначити статус формотвору у системі деривації англійської мови.

Найважливішими і "найхарактернішими рисами будь-якої мови і її словникового складу є рухливість, мінливість, прагнення до вдосконалення і розвитку" [1: 8]. Розуміння системної цілісності деривації залежить, перш за все, не тільки й не стільки від виявлення її чіткої структурної організації, скільки від функцій, які вона виконує. Отже, виявлення функцій та співвідношень між складовими механізмами є найважливішим кроком до теоретизування та виявлення тенденцій, що діють в дериваційній системі англійської мови.

Як відомо, лексична інновація набуває "загальносистемної ваги, що робить його функціонально достатнім", тільки маючи як форму, так і значення [2: 40]. У той же час вважаємо за необхідне відзначити, що, окрім таких абсолютно нових "*повних одиниць*", останнім часом, за нашими спостереженнями все активніше відбуваються процеси утворення "*неповних*" одиниць. Під неповними одиницями ми розуміємо такі мовні інновації, які мають лише одну із двох ознак повноцінного слова (форму або значення). У цьому розумінні можна оперувати не тільки поняттям *словотворчої деривації*, а й *форматичної деривації* (формотвору).

Сутність *формодеривації* полягає в тому, що внутрішнє наповнення слова переміщується в нову форму і при цьому не зазнає жодних змін, тобто існуючі в мові поняття й реалії набувають свого нового, матеріального вираження. Отже, будь-яка нова одиниця, що виникла внаслідок формотвірних процесів без зміни семантики вихідної одиниці, повинна розглядатися як *формоінновація*.

Тим самим, зміни лише у формі лексичної одиниці можна віднести до окремого шляху збагачення словникового складу мови – формотвору. Необхідною умовою цілісного розуміння формотвору постає необхідність систематизації його механізмів. Способи творення нових слів, так і способи формотворення також потребують систематизації. На наш погляд, способи творення нових форм існуючих у мові лексичних одиниць можуть бути поділені за *принципом належності первинного матеріалу* (продукууючої бази та її операційної частини) до певного рівня мовної системи.

За нашими спостереженнями, способи формотворення можна поділити на **фонетичні, графічні, синтаксичні та фразеологічні**. Під **фонетичними** способами ми розуміємо такі, в яких операційною частиною продукувальної бази виступають фонетичні (фонологічні) одиниці. Найпоширенішим способом формотворення, як відомо, є *апокоса* (усікання фінальної частини). Досліджуючи різні види усічень, лінгвісти відзначають, що провідне місце серед неологізмів-усічень займають апокоси, які складають ядро номінативного простору усічень (73,8%) [3:158]. Прикладами такого роду інновацій в англійській мові можуть бути *animal liberation n* → *animal lib n*, *big momentum n* → *big mo n*, *decaffeinated a* → *decaf a*, *neo-conservative n* → *neo-cons n*, *paleo-conservative n* → *paleo-cons n*.

Менш активно, за свідченнями вчених, функціонує *афереза* (усікання ініціальної частини). Прикладами усікання ініціальної частини можуть послугувати такі форматичні інновації як *blade n* > *rollerblade n* та *roid*

$n > steroid$ . Найменш продуктивним способом формотворення, за спостереженнями дослідників, є *синкопа* (ініціально-фінальне скорочення), наприклад: *bezzle n > embezzlement*, *tec n > detective*. Як свідчать наведені приклади, переважно більшість одиниць, що піддаються усиканню, становлять собою складні слова.

Як зазначалося вище, нові форми слів можуть виникати не тільки за допомогою фонетичних, а і **графічних** способів. Графічний рівень, як відомо, зазвичай розглядається разом із фонетичним рівнем. Проте ми виділяємо графічні способи в окрему групу, оскільки формотворчі процеси, що знаходяться вираження у графіці, значно відрізняються від фонетичних способів.

Уважаємо за доцільне для позначення процесу набуття лексичною одиницею нової форми за допомогою певного графічного способу використовувати термін *графіксація*. Про певний потенціал графіки й раніше наголошувалося в лінгвістичній літературі, проте дотепер графічні трансформації слова сприймалися як способи словотворення. На наш погляд, графічними можна вважати такі способи формотворення, у яких операційною частиною продукувальної бази виступають графічні (цифрові та літерні) засоби.

Одним із графічних способів формотворення ми вважаємо *креолізацію*, при якій лексична одиниця набуває нової форми шляхом заміни своєї частини (в окремих випадках повної форми), що фонетично збігається із певною цифрою або літерою, наприклад *4 – For, Any1 – Anyone, Xtra, X-press* і т.і.

На відміну від попереднього, *акрокреолізація* є способом, який фактично поєднує в собі риси як креолізації, так і акронімії, тобто творення нової форми існуючої в мові лексичної одиниці відбувається шляхом літерно-цифрових комбінацій. Цьому графічному способу формотворення притаманне трансформування одиниць лексичного або синтаксичного рівнів мовної системи в одиниці, які знаходяться в опозиції з первинними, наслідком чого є створення бінарного ряду, що фактично може іменуватися новою формою, оскільки значення вихідної одиниці продукувальної бази не зазнає жодних змін. Прикладами виникнення форматичних інновацій за допомогою акрокреолізації можуть бути: *2L8 – Too Late, B4N – Bye For Now, BBL8R – Be Back Later, L33T – Elite, NE1 – Anyone, W8 – Wait, W8N – Waiting*.

Особливо слід відзначити графему *X*, яка останнім часом стала надзвичайно популярною. Вона часто вживається замість сполучення літер *ex* (*X-cessive, X-press*), як графо-фонетична аббревіатура слів (*Extreme Games = X Games, extra = X*). Уважається, що "експансія" (*X-pansion*) цієї графеми почалася після опублікування в 90-і роки XX сторіччя книги Дугласа Коупленда "*Generation X*" [4: 12].

Найчастіше в подібних новотвореннях використовуються цифри 8 і 4, фонемний склад яких [eɪt] і [fo:] обігрується в різних варіаціях m[eɪt], l[eɪt]r, b[fo:], w[eɪt], [fɔ:]get тощо. Слід зазначити, що акрокреолізація може мати, крім "чистих", форм ще і "змішані", подвійні. Так, у новоутворенні *BBL8R – Be Back Later* разом із креолізацією діє акронімія (скорочення словосполучення, фрази або виразу шляхом відокремлення перших літер кожного слова та їх подальшого злиття). У цьому випадку перша частина *BBL8R – Be Back* є результатом акронімії, друга *BBL8R – Later* – результатом креолізації.

За допомогою таких літерно-цифрових аббревіатур виникає цілий ряд найменувань електронної торгівлі, наприклад: *B2B (business-to-business), B2C (business-to-consumer), B2B2C (business-to-business-to-consumer), C2C (consumer-to-consumer), C2B2C (consumer-to-business-to-consumer), B2E (business-to-employee), P2P (producer-to-producer, person-to-person)*. Another general message to the believers was: *B2B (business-to-business marketing) and B2C (business to consumer) are so five minutes ago; from now on it's all about B2B2C*. /The New York Times, April 23, 2000/

Згадані новотворення є специфічним типом аббревіатур із використанням цифри "2" завдяки її *омофонічності* із прийменником "to". Популярність таких аббревіатур призвела й до створення "універсального" неологізма *X2Y*, своєрідної словотвірної моделі для продукування інновацій із загальним значенням "електронний продаж чого-небудь кому-небудь" [5]. Значну продуктивність акрокреолізації ми пояснюємо, насамперед, з виникненням "інтернетівської мови". Саме мова спілкування через Інтернет вимагає творення форматичних інновацій, які використовуються носіями "кібермови" для "економічного" позначення вже існуючих понять.

**Синтаксичним** механізмом формотворення можна вважати *еліпс*. Продукувальною базою при еліпсі, як і при деяких способах словотворення, є одиниця синтаксичного рівня. Значну активність еліпсу, на наш погляд, можна пов'язати зі здатністю синтаксичних конструкцій (як, до речі, і одиниць інших рівнів мовної системи) брати участь у словотвірних процесах та (або) лексикалізації.

Лексикалізацію нових форм одиниць синтаксичного типу можна простежити на таких неологізмах, як *baby-boomer=boomer, baby-buster=buster, corporate raider=raider, magnet-school=magnet*. Прикладом перетворення наведених мовних одиниць у базу для продукування наступних інновацій може слугувати лексикалізована форматична інновація *boomer*, за участі якої виникли такі деривати як *echo-boomer* та *post-boomer*.

Іноді у процесі еліптичного скорочення на нову форму переноситься не тільки значення продукувальної бази, а і граматичне значення (форма) скороченого компонента, як це відбулося, наприклад, зі словосполученням *combat trousers*, що почало функціонувати у формі *combats*. На перший погляд, набуття одиницями синтаксичного типу нової форми є абсолютно не пов'язаним із системою словотвору, проте узуалізація нової форми із одночасним витісненням старої (синтаксичної одиниці) фактично призводить до лексикалізації нової форми. Відбувається її семантичне відособлення і стає словосполучення починає функціонувати як лексична одиниця.

Таким чином, це означає, що при утворенні нової форми одиниці синтаксичного типу разом із графіко-фонетичною конденсацією (скороченням) відбувається і семантична конденсація (значення всієї вихідної одиниці концентрується в новій нерозчленованій формі). Зафіксовано й факти еліптичних скорочень не тільки бікомпонентних, але й полікомпонентних словосполучень, а також цілих речень [6: 28], наприклад: *car body repair shop = body-shop, business process re-engineering = business re-engineering n.*

Синтаксичним способом формотворення слід також уважати **акронімію** (скорочення словосполучення, фрази або виразу шляхом відділення перших букв кожного слова і подальшого їх злиття). Дослідники зазначають, що творення таких одиниць спричиняється, перш за все, "прагненням комунікантів скоротити складні найменування, форма яких суперечить цілісності та єдності їх номінативної функції" [7: 141].

Загальна лінгвістична наукова думка оперує поняттям акронімії, визначаючи її як "спосіб словотворення", проте лексична одиниця за цим механізмом не утворюється. Фактично виникає тільки нова форма, яка абсорбує в себе значення всієї вихідної одиниці.

Водночас поза увагою лінгвістів залишився той факт, що механізм аббревіації та акронімії включає не тільки скорочення, але й об'єднання скорочених складових в єдине ціле, тобто складання. Слід також зважати на те, що у процесі творення аббревіатур мовці керуються передусім міркуваннями зручності, відтак менша кількість складових компонентів аббревіатур та акронімів "сприяє продуктивному використанню утворених ними структур" [8:10; 9:209].

Традиційно вважалося, що акронім – це складноскорочене слово, яке збігається за графічним і, в більшості випадків, фонетичним виглядом із звичним словом, як правило, кореневим (*root word*). На нашу думку, акронім становить нову форму одиниці синтаксичного рівня, яка утворилася шляхом ініціального скорочення найменших власних складових, що несуть смислове навантаження, та їх подальшого складання, внаслідок чого виникає форматична інновація, котра збігається за графічним, а частіше за фонетичним виглядом з лексичною одиницею, яка існує в мові.

Прикладами омонімічних акронімів, що використовуються у спілкуванні через Інтернет, є *GAL* (дівчина, молода жінка) – *Get A Life*; *JAM* (скрутне, ніякове становище) – *Just A Minute*; *HAND* – *Have A Nice Day*. Деякі з цих дериватів надалі переходять в усне мовлення, а потім, на наш погляд, мають потенційну можливість бути включеними до загального вживання, тобто узуалізуватися.

Прикладом творення форматичних інновацій може слугувати акронім *Elf*, який виник у зв'язку із глобалізацією англійської мови. Він становить собою скорочену форму одиниці синтаксичного типу (*English as Lingua Franca*), якою стали позначати особливу форму англійської мови, тобто таку, що служить засобом спілкування для людей у всьому світі незалежно від того, яка у них рідна мова (можна помітити символічно-жартівливу акронімічну форму номінації), її збіг із словом *elf*.

*It's what is now called Elf –which, in case you are wondering, is not the language of the Elves invented by Oxford's own JRR Tolkien, but English as Lingua Franca /New Statesman, June 16, 2003/.*

Інакше кажучи, *Elf* – це мова, повністю зрозуміла при спілкуванні між людьми будь-якої національності. Їй протиставляються "американська англійська", зрозуміла наполовину, і, нарешті, "англійська англійська", достеменно не зрозуміла при спілкуванні "носіїв" [10: 12].

Останнім часом, як, до речі, й у попередні роки, виникає ціла низка "екологічних" акронімів. Прикладами таких форматичних інновацій можна вважати *NOTE* (*Not over there, either*), що позначає безкомпромісне ставлення до будівництва у певній місцевості, *BANANA* (*Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything*) на позначення радикально-екстремістського ставлення до будівництва:

*There is also the zealous "Nimby" (Not In My Back Yard), his eager disciple the "Note" (Not Over There Either) and the mega-conservationist the "Banana" (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything).*

*/Western Morning News, Aug. 23, 2002/.*

Досить важливим щодо наявності зв'язку між словотворенням та формотворенням є свідчення лінгвістів про те, що форматичні інновації можуть брати участь у процесах продукування й лексичних інновацій. Існує точка зору, згідно з якою роль багатьох акронімів полягає в тому, що, незважаючи на свій аббревіатурний характер, вони стають справжнім центром створення нових слів, [11:21], особливо композитів [12: 206].

Усе більшого поширення в англійській мові набувають **аббревіатури**. Дослідники розглядають аббревіацію як частину загальної тенденції мов до компресії засобів вираження інформації [13: 190]. Як і при акронімії, при аббревіації також виникає тільки нова форма вихідної одиниці. Протягом усього періоду дослідження аббревіація одностайно визначалася науковцями як спосіб словотворення. Аббревіатури так само утворюються шляхом відділення перших літер кожного слова, словосполучення, фрази або виразу і подальшого їх злиття, проте така форматична інновація не збігається з графічною чи фонетичною оболонкою певного існуючого в мові слова.

Звичайно, як і в інших випадках виникнення форматичної інновації, явище семантичної конденсації супроводжує процес творення аббревіатур, проте слід особливо відзначити здатність інновацій такого типу до власної лексикалізації. Процес лексикалізації форматичної інновації, на наш погляд, знаходиться в діалектичній залежності від результату "конкуренції" обох варіантів. У випадку, коли нова форма вживається носіями мови частіше, ніж її вихідна одиниця, і не потребує дешифрування, набуває власної семантичної значущості (як у випадку із *LASER*) чи повністю абсорбує значення вихідної одиниці і бере участь у словотвірних процесах, то процес її лексикалізації можна вважати завершеним.

Так, наприклад, інноваційна мовна одиниця *compact disc* була використана в ролі основи для створення аббревіатури *CD*, яка надалі практично повністю витіснила вихідну одиницю та бере активну участь у творенні лексичних інновацій складного типу: *CD video*, *CD caddy*, *CD reader*. Як і попередня, аббревіатура *HIV* також брала участь в утворенні значної кількості нових лексичних одиниць, до яких можна віднести *HIV-virus*, *HIV-positive*, *HIV-infected*, *HIV disease*, *HIV-negative*.

Абревіації найчастіше піддаються багатокомпонентні терміни, наприклад, *EBRD* – (*European Bank for Reconstruction and Development*), *MTFS* – (*Medium-Term Financial Strategy*), *ERP* – (*enterprise resource planning*) тощо. Форматичні інновації-аббревіатури вживаються значно частіше, ніж словосполучення, що слугували базою для їх творення.

Літерні скорочення іноді зазнають графічних змін (за фонетичним принципом), набуваючи вигляду звичайної лексичної одиниці. Прикладом такої трансформації може слугувати аббревіатура *FTSE* (*Financial Times Stock Exchange Index*), що згодом була перетворена у *Footsie*:

*Since 1982 IG Index has offered the chance to bet on other financial markets, too – the FTSE 100, or "Footsie" index, for example.../The Economist, Sep. 4, 1999/*

До числа інновацій такого типу належить і *GOOMBY* (*get out of my back yard*), яка вживається для позначення людини, що протестує проти розташування поруч із нею потенційно небезпечних об'єктів. За участю форматичної інновації *GOOMBY* утворилася лексична інновація *GOOMBYism*, що знову таки підтверджує можливість лексикалізації форматичних інновацій та наявну діалектичну єдність між словотворенням і формотворенням.

*The appellate judge coined a new phrase to describe what council members are doing: GOOMBYism. "The present case, by the same token, may be described as GOOMBYism for 'get out of my back yard,' or at least, 'if you stay here, you're going to pay for it' /The Orange County Register, Febr. 18, 2002/.*

Як свідчить останній приклад, аббревіатури (формоінновації) можуть бути включені в подальші словотвірні процеси. Досить часто вони стають базою для афіксації. Так, неологізм *CEOcracy* *CEO* + *-cracy* є номеном політичної й економічної еліти певної країни (аббревіатура *CEO* – *chief executive officer* – позначає керівників, найвищий адміністративний склад корпорацій, компаній) [14: 7].

Синтаксичними способами формотворення слід уважати ті, в яких у ролі операційної частини виступають одиниці синтаксичного рівня мовної системи (словосполучення або речення). Вчені зазначають, що "складні слова синтаксичного типу утворюються, головним чином, для синтаксичної зручності..." [15: 72-75].

Окремо, на наш погляд, слід виділити такі **синтаксичні способи формотворення**, де в ролі твірної бази виступає **фразеологізм**.

Учені свідчать про можливість перетворення на слова фразеологічних зрощень, наголошуючи, що "збагачення словникового складу ... мови фразеологічними одиницями йде чотирма шляхами: творення складних слів; творення омонімів і нових значень слів; творення нових слів; творення нових фразеологічних одиниць" [16: 53].

Сама структура фразеологізму як окремо оформленої одиниці зумовлює і такі способи творення інновацій, що роблять можливою фразеологічну деривацію – вичленування зі складу фразеологічної одиниці одного з її компонентів, який потім починає самостійно вживатися в мові й набуває значення, раніше властивого всьому фразеологізму в цілому. За свідченнями вчених, "універбація об'єднує ті випадки власне фразеологічної деривації, в яких реалізуються морфологічні способи словотворення – зрощення і словоскладання" [17: 19].

Залежно від способу деривації, дослідники виділяють такі групи одиниць, похідних від фразеологізмів: а) похідні, що виникли на основі фразеологізму внаслідок редукції деяких його компонентів; б) похідні, що виникли на основі фразеологізму в результаті злиття його компонентів в цілісну лексичну одиницю; в) похідні, що виникли на основі фразеологізму за допомогою того чи іншого морфологічного способу словотворення [18: 129]. Відфразеологічний дериват перетинається з такими поняттями, як лексикалізація синтаксичних утворень і універбація, остання тлумачиться як перетворення синтаксичного комплексу (словосполучення, речення) на цільнооформлене слово-універб [19: 79].

Суть деривації на базі фразем полягає в смисловій компресії твірної фраземи і вичленуванні з її складу одного з лексичних компонентів. У ролі головних чинників лексико-семантичного відфраземного словотворення, на думку лінгвістів, виступають: а) місце продукувальної фраземи у фразеологічній системі мови; б) фраземотвірний статус лексеми, що вичленовується відносно до інших компонентів фраземи; в) її фраземотворювальна значущість у семантичній структурі фраземи; г) її потенційні системно-семантичні зв'язки з одиницями лексичного рівня [20: 19-20].

Фразеологічний дериват ми розуміємо як *творення слів на базі фразеологізмів за допомогою певних способів словотворення*. Власне фразеологічним способом можна вважати **перифразеологізацію**, тобто вичленування, при якому одне зі слів приймає на себе значення всього фразеологізму або набуває значення, якого не має у структурі фразеологізму (зокрема, й "означування" того компонента, який поза фразеологізмом не має самостійного значення). Прикладом такого процесу може бути неологізм *loose cannon* "ненадійна людина; людина, яка не належить ні до однієї з фракцій; людина з непередбаченою поведінкою" ( частина фразеологізму – *to loose cannon on a rolling deck*) [21: 122].

Проте трапляються випадки переусвідомлення смислової деактуалізації компонентів, що відбувається у процесі перенесення фразеологізму зі "спільної" мови в мову "спеціальну" або з однієї сфери вживання в іншу. У процесі творення комп'ютерних фразеологізмів може спостерігатися й повторна метафоризація, своєрідна **трансфразеологізація** для позначення різноманітних "вірусів" використовуються такі неологізми як *logic bomb, phantom bug, trojan horse* [22: 10-15].

Таким чином, **способи формотворення** можна поділити на **фонетичні** – апокопа, синкопа, афереза; **графічні** – креолізація, акрокреолізація; **синтаксичні** – еліпс, стягнення, акронімія, аббревіація та **фразеологічні** – перефразеологізація, трансфразеологізація. Отже, у період сучасного інтенсивного збагачення словникового складу англійської мови роль формотворчої деривації, за нашими спостереженнями, закономірно зростає. Важливо відвідзначити, що формотвір безпосередньо співвідносяться із системою словотвору у тому плані, що форматичні інновації беруть, як правило, участь у подальшому словотворенні, а нові слова – в утворенні форматичних варіантів. Саме це і підтверджує наявність діалектичного зв'язку між перерахованими шляхами поповнення словникового складу англійської мови.

Отже, слід визнати існування не трьох, як традиційно вважалося, а чотирьох шляхів утворення мовних інновацій, а саме: словотвір, семодеривацію, формодеривацію (що є "власними", внутрішньомовними шляхами) та запозичення (зовнішньомовний шлях поповнення) внутрішньомовної лексичної підсистеми.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Гармаш О.Л. Запозичення як джерела збагачення словникового складу англійської мови // Нова Філологія. Збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – Вип. 25. – 217 с.
2. Залевская А. А. Психолінгвістический подход к анализу языковых явлений // Вопросы языкознания. – 1999. – № 6. – С. 31-42.
3. Андрусак І.В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: Дис... канд. філол. наук. – Ужгород, 2002. – 223с.
4. Kloe P. Brand X// Atlanta Journal-Constitution. – 2003. – May17. – P.12.
5. McFedries P. Archives //http://www.logophilia.com/WordSpy. – 2001. – Febr.11.
6. Карпіловська Є.А. Конструювання складних словотвірних одиниць. – К.: Наукова думка, 1990. – 156 с.
7. Левицький А. Е. Функціональний підхід до аналізу системи номінативних одиниць сучасної англійської мови // Вісник Харківського державного ун-ту. Іноземна філологія на межі тисячоліть. – 2000. – № 471. – С. 137-143.
8. Бондаренко В. О. Фонетична структура інноваційних складних слів сучасної англійської мови (експериментально-фонетичне дослідження): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – 20 с.
9. Тищенко К. М. Метатеорія мовознавства. – Київ: Основи, 2000. – 350 с.
10. Ash T. G. The Banality of the Good// New Statesman. – 2003. –June 16. – P. 12-13.
11. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови в 80-ті – 90-ті роки ХХ століття: Дис... д-ра філол. наук: 10.02.04. – К., 1999. – 409 с.
12. Клименко О.Л. Поповнення словникового складу англійської мови з нелітературних підсистем: Дис... канд. філол. наук: 10.02.04.– Запоріжжя, 1999. – 192с.
13. Прищепа В. Є., Новак Л. М. Рівнева та міжрівнева компресія в сучасній німецькій мові // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту. – 2003. – № 11. – С. 190-193.
14. Ferguson N. Full Marx // Financial Times. – 2002. – P.7.
15. Єнікєєва С. М. Творення складних слів синтаксичного типу в англійській мові та особливості їх перекладу // Вісник Сумського держ. університету. – 2002. – №4. – С. 72-75.
16. Кунин А.В. Фразеология современного английского языка. Опыт систематизированного описания. – М.: Международные отношения, 1972. – 288 с.
17. Ольшанский И. Г. О некоторых активных процессах в синтаксисе немецкого словосочетания // Иностранные языки в школе. – 1976. – № 1. – С. 18-25.
18. Шанский Н.М. Фразеология современного русского языка. – М., 1985. – 225 с.
19. Омельченко Л.Ф. Образование "императивных" композит на базе деривационно активных фразеологизмов // Научные доклады высшей школы. Филологические науки. – 1988. – №5. – С. 78-82.
20. Алефиренко М.Ф. Фразеолообразующее взаимодействие языковых уровней (на материале украинского и русского языков): Автореф. дисс. ... д-ра филол. наук. – К., 1989. – 39 с.
21. Зацний Ю.А. Неологізми англійської мови 80-90 років ХХ століття. – Запоріжжя: РА "Тандем-У", 1997. – 396 с.
22. Levin R.B. Virus Handbook. – New York: McGraw-Hill, 1990. – 412 p.

Матеріал надійшов до редакції 17.04.2006 р.

**Гармаш О.Л. Роль формообрановання в поповненні словарного состава англійського языка.**

*В статъе рассмотрены особенности функционирования и организации такого способа деривации как формообранование. Разработана типология механизмов создания формоинноваций и определен статус в системе деривации англійського языка.*

***Garmash O.L. The role of formbuilding in enriching English vocabulary.***

*The article studies the functioning and organization of formbuilding as a derivation method. The author presents the typology of the mechanisms of coining the forminnovations and defines the status of formbuilding in the derivation system of modern English*